



נֵי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה

סדר ט"ו בשבט | שירים | קטעי לימוד | משחק

סדר ט"ו בשבט

יש ביום זה מעניין שבח ארץ ישראל, כי ביום זה מתחדש כוח האדמה שבארץ ישראל להניב תנובתה ולהוציא פירותיה ולהראות שבחה. יום שאדמת ארץ ישראל מחדשת בו את כוחותיה להוציא שמנה ודבשה, יום של שמחה הוא לישראל נוחליה, אוהביה ומצפיה.

(ספר התודעה)

"ארץ זו

עיצבה אותנו ואנו עיצבנו ארץ זו.
יש בלי ספק, רבים שהיו רוצים לכבוש
ארץ זו או ארצות אחרות,
אבל היש עם אחד מלבדנו האוהב ארץ זו?
הרבה עמים ניסו וגם הצליחו לכבוש ארצנו זו
מתוך רצון לכוח, כמו בכל כיבוש אחר,
אבל לא מתוך אהבה לארץ.
אהבה זו מיוחדת היא לעמנו בלבד."

(דוד בן גוריון)

מיג"ע א"ש

בורא מיני מזונות
בורא פרי הגפן
בורא פרי העץ
בורא פרי האדמה
שהכל נהיה בדברו

סדר הנכונות

חיטה



יקח עוגה מקמח של ארץ ישראל
ויברך עליה:
"ברוך אתה ר' אלוקינו מלך העולם
בורא מיני מזונות"

ראוי לומר לאחר האכילה תפילה על פרנסה:

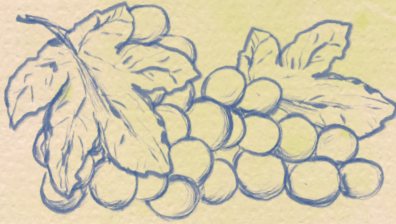
"רבונו של עולם
הזן את העולם כולו יהי
רצון מלפניך שתזמין לי פרנסתי בלי שום טרחא ויגיעה
כלל בכבוד ולא בבזוי בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער
מתחת ידך הרחבה והמלאה, ואל תצריכני לא לידי מתנת
בשר ודם ולא לידי הלואתם. ותקיים בי מקרא שכתוב
"השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך"

שעורה



"הרואה שעורים בחלום סרו עונותיו שנאמר:
"וסר עונך וחטאתך תכופר". אמר רבי זירא אנא לא סלקי
מבבל לארץ ישראל עד דחזאי שערי בחלמא"
(אמר ר' זירא לא עליתי מבבל לארץ ישראל עד שראיתי שעורים בחלום)

גפן



ימלא כוסו ביין או
מיץ ענבים ויברך:
"ברוך אתה ה'
אלוקינו מלך העולם
בורא פרי הגפן"

הפסוק של הגפן בפרק שירה הוא: "כאשר ימצא התירוש
באשכול ואמר אל תשחיתהו כי ברכה בו כן אעשה למען עבדי
לבלתי השחית הכול."

ופירושו: כשם שבאשכול יש חרצנים וזגים שאינם ראויים
למאכל כשלעצמם - אבל הם חלק מהאשכול בכללותו, טפלים
הם אליו וכוללים בו, כך מצויים בעמ"י צדיקים וצדיקים
פחות, ואף כאלו שכשלעצמם אין שווה להניחם, אבל כל זמן
שנכללים הם בכלל העם הבורא יתברך על כולם בזכות
הצדיקים אשר ברכה בהם.

קום והתהלך בארץ

וכרמי עצי הזית
ומסתור המעיין
עוד שומרים על חלומה
וחלומנו הישן.
וגגות אודמים על הר
וילדים על השבילים,
במקום שבו הלכנו
עם חגור ותרמילים.

קום והתהלך בארץ...

זאת אכן אותה הארץ,
זו אותה האדמה
ואותה פיסת הסלע
הנצרבת בחמה.
ומתחת לאספלט
לבנייני הראווה,
מסתרת המולדת
ביישנית וענווה.

קום והתהלך בארץ...

מיילים | יורם טהרלב
לחן | יאיר קליינר
קום והתהלך בארץ
בתרמיל ובמקל.
וודאי תפגוש בדרך
שוב את ארץ ישראל.
יחבקו אותך דרכיה
של הארץ הטובה,
היא תקרא אותך אליה
כמו אל ערש אהבה.



יִיקַח תְּאֵנָה וַיְבַרֵךְ וַיִּכְוֹן
עַל כָּל פִּירוֹת הָאֵילָן:
”בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם
בּוֹרֵא פְרֵי הָעֵץ”



תְּאֵנָה

”הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה אֱלוֹ הַצְּדִיקִים וְהַיִּשְׁרִים”

(שִׁיר הַשִּׁירִים ב' י"ג)

שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ מִמְשִׁיל אֶת הַתּוֹרָה לַתְּאֵנָה. וְחַז"ל שׁוֹאֲלִים מִדּוּעַ
נִמְשְׁלָה הַתּוֹרָה לַתְּאֵנָה וּמִסְבִּירִים שֶׁכִּמוּ שַׁעַץ הַתְּאֵנָה מוֹצִיא
פִּירוֹת בְּכָל הַשָּׁנָה, וְלִכְךָ כָּל זְמַן שֶׁתִּרְצֶה תּוֹכֵל לִמְצוֹא בּוֹ
פִּירוֹת. כִּךָ גַם הַתּוֹרָה - כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד עוֹד וְעוֹד תּוֹרָה
הוּא מְגַלֵּה בָּהּ עוֹד עוֹמְקִים, וְעוֹד פִּירוּשִׁים מְתוֹקִים.

כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ מִבְּיַאֵר אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם עֵינַת וְתִהְיֶה יִצְאִים
בְּבִקְעָה וּבְהָרָה: אֶרֶץ חֹטָה וְשַׁעֲרָה וְנֶפֶן וְתֵאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שְׁמֹן
וְדָבָשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תִחַסֵּר כָּל בָּהּ אֶרֶץ
אֲשֶׁר אֲבִינָהּ בְּרִזָּל וּמִהֲרָרִיָּה תִחַצֵּב נַחֲשֵׁת: וְאִכְלֶתָּ וְשִׁבְעָתָּ וּבִרְכָתָּ אֶת
ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ.

דְּבָרִים ח', ו'-ו'

רימון



ראוי לומר תפילה
ללמוד כף זכות
לבני ישראל הנמשלים לרימון:

”אדרבה, תן בליבנו שנראה כל אחד מעלת
חברינו ולא חסרונם. ושנדבר כל אחד את חבריו
בדרך הישר והרצוי לפניך ואל יעלה בליבנו שום
שנאה מאחד על חבריו חלילה. ותחזק אותנו
באהבה אליך, כאשר גלוי וידוע לפניך,
”שיהא הכל נחת רוח אליך. אמן כן יהי רצון.”

(מתפילתו של ר' אלימלך מליזינסק)

שיר העמק

מילים | נתן אלתרמן
לחן | דניאל סמבורסקי

באה מנוחה ליגע
ומרגוע לעמל.
לילה חיזור משתמע
על שדות עמק יזרעאל.
טל מלמטה ולבנה מעל,
מבית אלפא עד נהלל.

ים הדגן מתנועע,
שיר העדר מצלצל,
זוהי ארצי ושדותיה,
זהו עמק יזרעאל.
תבורך ארצי ותהולל
מבית אלפא עד נהלל.

מה, מה...



מה, מה לילה מליל
דממה ביזרעאל
נומה עמק, ארץ תפארת
אנו לך משמרת.
אופל בהר הגלבווע,
סוס דוהר מצל אל צל.
קול זעקה עף גבוה,
על שדות עמק יזרעאל.
מי ירה ומי זה שם נפל
בין בית אלפא ונהלל.

מה, מה...

זית



"זית רענן יפרי תואר"

כשם שהשמן מאיר כך בית המקדש מאיר לכל העולם,
שנאמר: והלכו גוים לאורך", לכן נקראו אבותינו "זית רענן"
שהם מאירים לכל באמונתם. לכך אמר הקדוש ברוך הוא
למשה "ויקחו אליך שמן זית רך".

(שמות רבה פרשה ל"ו)

כי הוּו מיפטרי מהדדי, אמר ליה: ליברכן מר.
אמר ליה: אמשול לך משל, למה הדבר דומה?

לאדם שהיה הולך במדבר, והיה רעב ועייף וצמא,
ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצילו נאה ואמת המים עוברת תחתיו.
אכל מפירותיו ושתה ממימיו וישב בצילו. וכשביקש לילך,
אמר: אילן אילן, במה אברכך? אם אומר לך שיהו פירותיך מתוקין,
- הרי פירותיך מתוקין! שיהא צילך נאה - הרי צילך נאה!
שתהא אמת המים עוברת תחתך - הרי אמת המים עוברת תחתך!
אלא יהי רצון, שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך.

אף אתה, במה אברכך? אם בתורה - הרי תורה.
אם בעושר - הרי עושר. אם בבנים - הרי בנים.
אלא יהי רצון שיהו צאצאי מערך כמותך.

תענית ה' ע"ב

עוד לא תמו כל פלאיין

מילים | יורם טהרלב
לחן | רמי קליינשטיין

ארצנו הקטנטונת, ארצנו היפה
מולדת בלי כותנת, מולדת יחפה
קבליני אל שיריך, כלה יפהפייה
פתחי לי שעריך אבוא במ אודה יה.

בצל עצי החורש, הרחק מאור חמה
יחדיו נכה פה שורש אל לב האדמה
אל מעיינות הזוהר, אל בארות התום
מולדת ללא תואר וצועני יתום.

עוד לא תמו כל פלאיין

עוד הזמר לו שט
עוד לבי מכה עם ליל
ולוחש לו בלאט:
את לי את האחת
את לי את, אם ובת
את לי את המעט
המעט שנותר.

נביאה בבגדינו את ריח הכפרים
בפעמון ליבנו יכו העדרים,
ישנה דממה רונעת
וקרן אור יפה,
ולאורה נפסעה ברגל יחפה.

עוד לא תמו כל פלאיין...



תמר

למה נמשלו ישראל לתמר?

מה תמרה זו אין בה פסולת אלא: תמרים לאכילה, לולבים להילול, חריות (כפות) לסיכוך, סיבים לחבלים, סנסינים לכברה, שפעת קורות לקרות בהן הבית. כך הם ישראל אין בהם פסולת אלא מהם בעלי מקרא, מהם בעלי משנה, מהם בעלי אגדה, מהם בעלי מצוות, מהם בעלי צדקות.

(בראשית רבה מ"א, א')

מטעי עצי פרי על אדמת קודש יפריחו תקוות דור דורים

(פתגם חודש שבט תרע"ב, הרב קוק)

שירת העשבים

מילים | רבי נחמן מברסלב ונעמי שמר
לחן | נעמי שמר



ובשמחה לעבוד	דע לך
את השם	שכל רועה ורועה
ומשירת העשבים	יש לו ניגון מיוחד
מתמלא הלב	משלו
ומשתוקק	דע לך
	שכל עשב ועשב
וכשהלב	יש לו שירה מיוחדת
מן השירה מתמלא	משלו
ומשתוקק	ומשירת העשבים
אל ארץ ישראל	נעשה ניגון
אור גדול	של רועה
אזי נמשך והולך	
מקדושתה של הארץ	כמה יפה
עליו	כמה יפה ונאה
ומשירת העשבים	כששומעים השירה
נעשה ניגון	שלהם
של הלב.	טוב מאוד
	להתפלל ביניהם



"זכרתי ימים מקדם, משנת תרס"ה, שזכיתי בחסדי העליון יתברך שמו לעלות על אדמת הקודש ביפו. שחרתי בראשונה את פני רבינו הרב קוק זצ"ל. קבלני בסבר פנים יפות כדרכו בקודש לכל אחד. שוחחנו בדברי תורה. אחרי תפילת מנחה גדולה, יצא רבינו כדרכו בקודש לשוח בשדה, לצמצם מחשבותיו, ואני התלויתי אתו. בדרך קטפתי איזה עשב או פרח. הזדעזע רבינו ואמר לי בנחת, כי הוא נזהר מאוד לבלתי לקטוף בלי תועלת עשב או פרח שיכול לגדול או לצמוח, כי אין עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה, ואומר לו: גדל! כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן לוחשת איזה סוד, כל הבריאה אומרת שירה".

(שמחה רז מספר על הרב אריה לויין והרב קוק זצ"ל)

כשיסיים סדרו יברך ברכת מעיז שילוש

ברוך אָתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַמַּחֲזָה וְעַל הַפְּלִכְלָה,
עַל הַגָּפוֹ וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹ, עַל הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ,
וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֲמֵדָה טוֹבָה וְרַחֲבָה
שְׂרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ, לְאָכַל מִפְרֵיהָ וּלְשַׁבֵּעַ מִטוֹבָה.
רַחֵם נָא ה' אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָהּ,
וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָהּ, וְעַל מִזְבְּחָהּ וְעַל הַיְכָלָהּ.
וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
וְהַעֲלֵנוּ לַחֲוֶכָה, וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנֹאכַל מִפְרֵיהָ וְנִשְׂבַּע מִטוֹבָהּ
וְנִבְרַכָּהּ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ. כִּי אָתָּה ה' טוֹב וּמִיטִיב לְכָל,
וְנוֹדֶה לָּךְ עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמַּחֲזָה וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ וְעַל פְּרוֹתֶיהָ.
בְּרוּךְ אָתָּה ה', עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמַּחֲזָה וְעַל הַפְּרוֹת
וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ וְעַל פְּרוֹתֶיהָ.

כך הולכים השותלים

מילים | יצחק שנהר

לחן | ידידיה אדמון

מה יהא פה, השותלים?

שתיל יבוא בכל גומה

יער עד יפרוש צילו

על ארצנו ערומה

בט"ו בשבט

בט"ו בשבט

למה באתם, השותלים?

נכה בקרקע ובצור

וגומות סביב נחפור

בהרים ובמישור

בט"ו בשבט

בט"ו בשבט

כך הולכים השותלים

רון בלב ואת ביד

מן העיר ומן הכפר

מן העמק, מן ההר

בט"ו בשבט

בט"ו בשבט

ברוכים הבאים לסיף

לאחר המפקד בשבת החניכים מתפזרים לפעולות לפי שבטים.

איפה כל שבט יושב?

מה נושא הפעולה?

כמה מדריכים יש לכל שבט?

חשבו והתאימו את העובדות שלפניכם לכל שבט. בהצלחה!



לשבטים נבטים-ניצנים יש שני מדריכים.

השבטים יובל-אופק קיבלו לצ'ופר משחק שיוכלו לשחק עם החברים בשבטים, כדי להמחיש את הנושא של הפעולה.

שלושת המדריכים של מעלות-מעפילים מעבירים פעולה על התמדה, שכוללת את המשחקים 'מירוץ שליחים' ו'3 מקלות', ולכן הם צריכים מקום גדול לפעולה.

שבטים יובל-אופק עושים את הפעולות בדרך כלל ליד הנדנדות.

השבטים שעושים פעולה בפנים על מעטים מול רבים קיבלו לצ'ופר סוכריות.

ארבעת המדריכים של שבטים נבטים-ניצנים והרא"ה-קווה לומדים יחד בבית הספר ועברו השבוע שיעור היסטוריה מעניין במיוחד, והחליטו להעביר את הפעולה בשבת על מעטים מול רבים.

השבטים שנמצאים ברחבה הגדולה קיבלו לצ'ופר קטע ממסכת מגילה על "יגעת ומצאת תאמין".

לשבטים יובל-אופק יש ארבעה מדריכים.

שבטים נבטים-ניצנים תמיד עושים את הפעולות בחוץ, וכל שבת מקבלים צ'ופר שמתחבר למחזיק מפתחות שקיבלו בתחילה שנה.

הנושא של השבטים שנמצאים בגן שעשועים הוא חברות.

בגן
שעשועים

בדשא
הקטן

ברחבה
הגדולה

באולם

				השבט
				נושא הפעולה
				הצ'ופר
				כמות המדריכים

ארץ

מילים ולחן | שייקה פייקוב

ארץ, ארץ, ארץ,
ארץ תכול אין עב,

והשמש לה

כדבש וחלב,

ארץ בה נולדנו

ארץ בה נחיה

ונשב בה, יהיה

מה שיהיה

ארץ שנהאב

היא לנו אם ואב

ארץ של העם

ארץ לעולם

ארץ, ארץ, ארץ,

ארץ התורה

את מקור האור

ושפת האמונה.

ארץ, ארץ, ארץ,

ארץ יקרה,

הן הבטחת

שאין זו אגדה.

ארץ שנהאב...



ארץ בה נולדנו

ארץ בה נחיה

יהיה מה שיהיה.

ארץ, ארץ, ארץ,

ים אל מול החוף

ופרחים וילדים

בלי סוף.

בצפון כינרת

בדרום חולות

ומזרח למערב

נושק גבולות/ נושק בסוד

ארץ שנהאב...

ארץ ישראל יפה

מילים | דודו ברק

לחן | שייקה פייקוב

נערה טובה יפת עיניים

לנו יש בארץ ישראל,

וילד טוב ירושלים

הו מי פלל ומי מלל?

ותורה אורה כזו יש לנו

וגם הגדה ומגילה,

ואלוהים אחד שלנו

וקול חתן וקול כלה.

ארץ ישראל יפה

ארץ ישראל פורחת,

את יושבה בה וצופה

את צופה בה וזורחת.

כל הפרדסים נותנים כאן ריח

והשקדיות כולן פורחות,

השמש כאן תמיד זורח

על מי תונה ומנוחות.

ארץ ישראל יפה...

גם לפרחים אשר בינינו

יש מקום בארץ ישראל,

מן הצרות שלא עלינו

אתה ורק אתה גואל.

בכחול לבן מונף הדגל

ולירושלים כל שירי,

אנחנו שוב עולים לרגל

הו, שירי: עם ישראל חי!

ארץ ישראל יפה...

לנו יש, אחי, הרים אלפים

בם נאוו רגלי המבשר,

וגם מלאך מן השמים

שאת נפשנו הוא שומר.

וחסיד בעיר הזו יש לנו

וגם חילות וגם פרחים,

והברכות כולן שלנו

והבשורות והשבחים.

ארץ ישראל יפה...

והעמק הוא כפתור ופרח

וההר הוא פרח וכפתור,

והצפון שלגים וקרח

והדרום זהב טהור.

ט"ו בשבט שמר!

תנועת בני עקיבא בישראל www.bneiakiva.org.il

בהוצאת מחלקת תוכן

